

nomických, sociálních a kulturních faktorů působících na různých úrovních. Proto je také při analýze těchto otázek nezbytný koordinovaný systémový přístup. Komplexní pojetí problematiky vyžadují i potřeby společenské praxe, která přejímá výsledky těchto analýz jako podklad pro rozhodování. V závěru O. Vidláková poukázala na politický význam demografického bádání o životním prostředí.

Dopolední jednání pokračovalo referátem B. Blažka a J. Petze (Ústav krajinné ekologie ČSAV, Praha) *Pojem populace v demografii a ekologii*, ve kterém se autoři zabývali významem pojmu populace jako pojítka mezi ekologií a demografií a rozebírali rozdíly ve významu, kterého v těchto disciplínách nabývá. J. Musil (Výzkumný ústav výstavby a architektury, Praha) ve svém vystoupení ukázal na tradici ekologických pojetí v sociologii. Uvedl pojem ekologického komplexu, tvořeného obyvatelstvem, prostředím, technologií, organizací a popř. sociálně psychologickým faktorem. Životní prostředí je sice omezuji- cím, nikoli však určujícím faktorem vývoje populace. V této souvislosti J. Musil poukázal na neudržitelnost neomalthusiánské koncepce, projevující se například v hojně diskutované práci D. Meadowse *Meze růstu*. Význam zdrojů pro obyvatelstvo je vždy vymezen aktivním vztahem člověka k prostředí.

V příspěvku B. Moldana (Ústřední ústav geologický, Praha) *K vymezení přírodních zdrojů* byly rozlišovány látkové, energetické a informační aspekty zdrojů. Autor upozornil na rozdílnost mezi neobnovitelností a vzácností zdrojů. O nově (v r. 1973) utvořeném úseku statistiky životního prostředí na Federálním statistickém úřadě informoval ve svém referátu *Statistika životního prostředí* pracovník této instituce V. Stádler. V letech 1976–1980 by měl tento úsek poskytovat řídicím orgánům statistické údaje o: 1. ovzduší, 2. vodách, 3. půdě, 4. flóře a fauně, 5. chráněných oblastech, 6. individuální rekreaci, 7. lázeňských oblastech, 8. občanské vybavenosti sídlišť, 9. pevném odpadu a nebezpečných chemických zplodinách. Dopolední jednání bylo zakončeno diskusí, která v mnohém ještě rozšířila problémový okruh tématu konference.

Odpolední jednání zahájil J. Ježek (Český statistický úřad, Praha) referátem *Hodnocení prostorové diferenciacce obyvatelstva jako první fáze výzkumu životního prostředí*. Příspěvek B. Novákové-Hřibové (Geografický ústav ČSAV, Brno) *Vyhodnocení úmrtnosti v oblastech s narušeným životním prostředím* informoval o některých výsledcích geografického výzkumu životního prostředí v Severočeském hnědouhelném revíru. Čtený a ze sociologického hlediska velmi zajímavý referát M. Pa-

zderové (Výzkumný ústav výstavby a architektury, Brno) *Výzkum nepracovní dojížděky* se zabýval problematikou dojížděky, která není motivována ekonomickými faktory. Tuto dojížděku, resp. její rozsah je možné chápat jako ukazatel atraktivity místa. Rovněž čtený příspěvek Z. Hájka (Geografický ústav ČSAV, Brno) doplnil předchozí téma výsledky konkrétního výzkumu migrace Brna. Zobecnující závěry z komplexního demografického výzkumu Broumovska podala ve svém referátu *Mikrodemografický výzkum v modelovém území* B. Princová (Ústav krajinné ekologie ČSAV, Praha). Závěr odpolední části demografické konference opět tvořila diskuse.

Jednotlivá vystoupení i konference jako celek znovu podtrhly společenský význam problematiky životního prostředí člověka, zvláště v socialistické společnosti. Věcná a konkrétní atmosféra konference dokumentovala snahu účastníků dospět k závěrům, které by mohly poskytnout řídicím a správním orgánům v praxi aplikovatelná východiska.

Komplexní povaha problematiky životního prostředí však také ukázala, že její teoretické řešení se neobejde bez multidisciplinárního přístupu, v němž budou takové obory, jako demografie a samozřejmě i sociologie, hrát významnou roli.

Jana Filáčková, Miroslav Foret, Michal Illner

Sdělení redakční rady a redakce Sociologického časopisu

V Sociologickém časopise č. 5/1973 v rubrice *Zprávy a informace* jsme uveřejnili prohlášení prof. F. Kahudy, přednesené před vědeckou radou pedagogické fakulty UK, o vědeckém objevu mentionů.

Odezva na toto sdělení, které svým obsahem směřuje především do oblasti psychologie, biologie, fyziky a neurofyzologie, nás přesvědčila nejen o nejasnostech dané problematiky, ale i o skutečnosti, že analýza těchto otázek je mimo kompetenci Sociologického časopisu.

V kritických připomínkách ze strany psychologů je poukazováno zejména na to, že prof. Kahuda používá některé neodůvodněné analogie převzaté z fyziky a dalších oborů a že jeho experimentální práce ho zatím neopravňuje k závěrům, k nimž dochází.

Omlouváme se čtenářům, že jsme uveřejněním prohlášení s. prof. Kahudy zavdali příčinu k diskusím, které se zcela vymykají odbornému zaměření Sociologického časopisu.

Pokud bude tato problematika dále diskutována, musí to být v kolektivu autorů adekvátního profesionálního zaměření, na stránkách příslušného odborného tisku.